

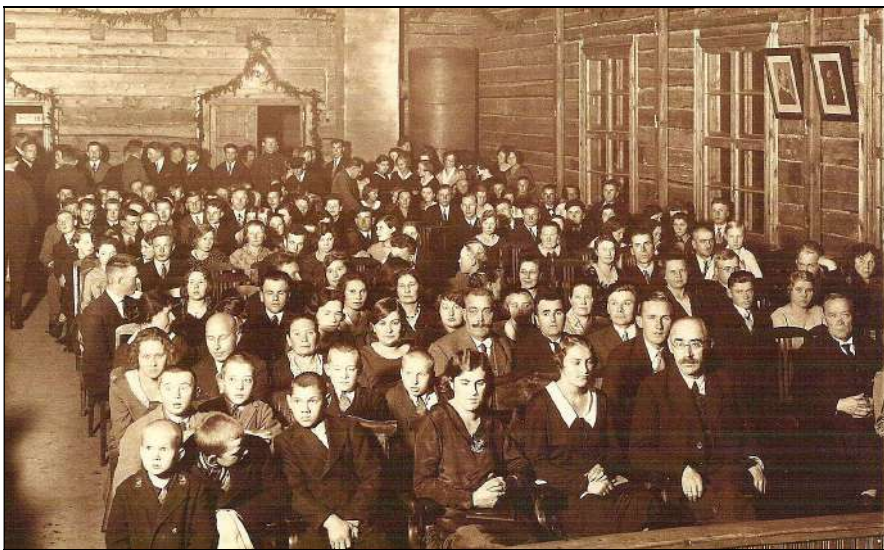
KADRINA
RAHVAMAJA
LÄBI 75
AASTA

Saateks

Ajalehe *Virumaa Teataja* numbrid 122 ja 124 1930. aastast toovad lugejate ette kopsakad kirjutised pealkirjadega *Kadrina rahvamaja valmis* ja *Kadrina rahvamaja õnnistamispidustus*. Eriti hea ja kokkuvõtva hinnangu annab aga alapealkiri *Uus rahvamaja – üksmeele ja ülesehitava koostöö sümbol*. See 75 aastat tagasi välja öeldud loosunglik lause on kandnud lihtsat tõe tänini ning küllap teeb seda veel edaspidigi, kuni kestab meie rahvas ja riik, lõputult.

Kadrina rahvamaja lugu, millest selle trükise kaante vahel juttu tuleb, ei pretendeeri ei 75 aastat kestnud kultuuri- töö üksikasjalikuks aruandeks ega ka selle maja kulumise/ vananemise kirjelduseks. Koostaja on nõuks võtnud rikkalikust ajaloolisest mälust ja ürikutest valikuliselt vaid määravamaid sündmusi ning eredamaid kilde tänapäeva lugejale kättesaadavaks tuua, mis mosaiigina üldistuse looma peaks.

Meie seas ei viibi enam inimesi, kes rahvamaja töödestegemistes enne II ilmasõda osa võtsid. Küll on meil aga kirjalikke mälestusi ja hulk fotosid tollest ajast. Pealesõjaaegsetest kultuuriüritustest ja tegemistest osavõtnuid on aga hulgaliselt. Palju tänu neile meenutuste eest!

Maja sai küll suur, aga peo- ja kultuurilembene rahvas mahtus hädavaevu saali ära.

Saamisluгу

1905. aasta revolutsiooni tõttu sai rahvas mõningad võimalused noorsookasvatuse- ja haridusseltside asutamise kaudu omal jõul koole asutada ja ülal pidada. Seda võimalust ei jätnud Kadrina ärksamad inimesed kasutamata. 1906. aasta suvel tulid kokku vallakirjutaja Aleksander Krimm, kirikuõpetaja Johannes Luther, Imastu külakooli õpetaja Jaan Viikmann, postkontori ülem Peeter Mets ja taluperemees Madis Lemnits. Nad asutasid Tartu Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Kadrina osakonna, kes seadis oma esimeseks ülesandeks kõrgema algkooli loomise. Vastloodud seltsi esimest, 1907. aasta aruannet alustab esimees – Kadrina koguduse köster Joosep Siiak – nii: „**Kõik rahvused tunnewad seda selgeste ära, et rahva haridus jõud on, ilma milleta rahvas ei waimliselt ega majandusliselt kosuda ei või.**“ Järgneva 35 aasta jooksul – kuni seltside sundlikvideerimiseni 1940. a – pidas suur hulk Kadrina kihelkonna naisi ja mehi oma palgatöö kõrval loomulikuks ja aateliseks kodupaiga kultuuri- ja hariduselu edendamist läbi Hariduse Seltsi tegevuse. Seltsi juhatas aastail 1909-1936 Aleksander Krimm. Oma peaesmärgi – kooli asutamise – nimel otsis selts võimalusi raha kogumiseks. Peamine neist oli isetegevus: näitemängud, laulukoorid ja rahvatantsud tulupidudel. Polnud puudust esinejatest, küll aga peoruumist. Esimesed aastad oli selleks tollaegse vallamaja saal. 1912. aastal ehitati ühisel jõul püünega seltsimaja otse vastu Kruusimäe kõrtsi lõunaotsa. 1930. aastaks oli seltsis mitme aasta jooksul küpsenud mõte ehitada uus maja, ikka eesmärgiga teenida nii kultuurialdist rahvast kui ka seltsi ettevõtmisteks tulu. Ei ole liiast tituleerida seltsi juhatust tulihingeliseks, sest ainult niisugune suhtumine tegi võimalikuks võimatu. Loodi hoiu-laenu ühistu. Aleksander Krimm jättis vallakirjutaja ameti ja asus tööle tärglisevabriku kassapidajana, et olla lähemal uue maja ehitustandril. Hiljem on ta meenutanud, et inimesed püüdsid tänaval temast kaugemalt mööduda, sest tundsid järjekordse annetuse küsimise ohtu. Ometi oli rahvas nõus annetama raha, tööd ja oma kallist aega. Ja uhke maja kerkis 9 kuuga! See ehitati nii oskuslikult ja vastupidavalt, et järgnevad aastakümned pole suutnud tema väärtust kahandada, kuigi esimene remont tehti alles 50 aastat pärast valmi-

mist. Maarahvamajad ehitati pea kõikjal mitmeotstarbelised, kuid teist nii suurt ei olnud Eestimaal pikka aega: avara lavaga saal, esinejatetoad, kinoaparaadiruum, suure pliidiga tuba perenaiste seltsile, sisseehitatud seifiga ruumid pangale, raamatukogutuba, einelaud, ruum kaitseliidule ja naiskodukaitsesele. Ärklitoad olid korteriteks palju aastaid. Selline oli saavutus, mille need tublid inimesed ehtasid, etlesid, tantsid ja laulsid sillaks meieni, kes me tänapäeval võime seda ajaloo ja traditsioonidega maja keset Kadrinat ikka omaks pidada.

Entusiastlikud asjaosalised oma uue maja avaral trepil.

Fotol näeme vastse seltsimaja trepile kogunenud juhatuse ja perenaiste seltsi liikmeid, pangatöötajaid. Musta lipsuga valget pluusi kandev daam on Magdaleena Mathilde Leet, kes juhtis Kadrina Ühispanka *Ühispankade Tegelaste Ühingu Ühispanga Juhataja kutsetunnistuse* alusel, milles muuhulgas on öeldud: *“Tema omab vajalikke teadmisi ühispanga asjaajamises ja raamatu-pidmises ning oskust ja vilumust ühispanga tegevuse juhtimiseks.”* Panga ruumid asusid hoone lõunatiivas. Põhjapoolses tiivas oli einelaud, mida pidas usin näitemängude lavastaja ning karakternäitleja Eduard Lammer.

Juhid ja eestvedajad

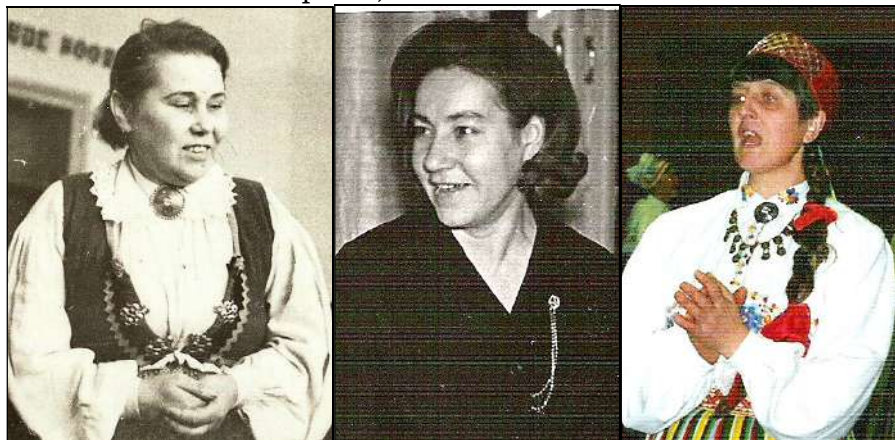
Kas lihtne või keeruline, kerge või raske oli ühistegevust korraldada, saame Hariduse Seltsi algusaastate kohta teada Aleksander Krimmi sõnavõtust 1933. aasta 11. juuni laulupäeval. *„20 – 25 aastat tagasi valitses meil vene ümberrahvustamise surve, mil ainult venelane riigi kodaniku õigusi võis kasutada. “Mittevenelased” pidid iga oma väljendust ja mõtet kaaluma, millist avalikkusele taheti avaldada. Omavalitsuse ja riigi tegelastel oli Eesti seltsides töötamine keelatud. Valitsuse tegevust arvustada ei tohtinud, samuti ka poliitikast pidi hoidma eemale. Pidude lubasaamine ei olnud tol ajal kerge. Kava tuli vene keeles kokku seada, mis moodustas kuulutuse pealmise poole, kuna alumine pool võis eestikeelne tõlge olla. Peale politseilt loa saamist võis kuulutused trükkida. Kõned ja deklamatsioonid tulid politseile esitada valmiskirjutatult vene keeles ja esineda võidi nendega vene keelest sõnasõnaliselt tõlkides. Väga tabavalt kujutas seda seisukorda A. Kivi karikatuuris, mis kujutas Alutaguse taati, kes linna läheb peo luba tooma, kepp käes ning suur raamatute pakk seljas. Kõige surve peale vaatamata võtsid seltside tööst osa laialdased ringid, eriti kooliõpetajad. Käidi Kadrinas näidendite harjutustel Imastust, Saksist ja kaugemaltki. Ka puudus tol ajal seltsimaja näitelava, pidusid peeti Undla vallamajas, kuhu iga peo puhul tuli teha ajutine näitelava 1 x 2½ süllalise põrandaga. Tulu peost oli keskmiselt 100 rubla. Esimene pidu seltsimajas andis 18. novembril 1912. aastal puhast kasu 216 rubla 79 kopikat ja 26. detsembril samal aastal, kus ette kanti J. Liivi “Mäevaim” – 250 rubla 38 kopikat.“*

Ennesõjaaegsetest isetegevuse entusiastidest on teada koolijuhataja Paul Pedisson näitleja ja näitejuhina; õpetajad Veera Kuriks, Valter Riispapp, Magda ja Karl Ross näitlejate-na, Jaan Laur, Elmar Liiv ja August Nõmmaru pasuna- ja laulukooride dirigentidena. Johannes Heinrich Luther, kohalik tollaegne kirikuõpetaja ja Kadrina esimese kooli asutamise mõtte algataja, oli suur muusika- ja lauluentusiast. Ta korraldas juba enne kooli asutamist kirikus suuri kontserte, kus esines üle 250 laulja ja kus kanti ette isegi oratoorium “Elias”. Kui Kadrinasse asutati haridusselts ja kool, siis hakkas pastor ise õpetama ja juhatama haridusseltsi meeskoori. Kooride ajalugu uurinud kirjandusteadlane Rudolf Põldmäe peab seda ainulaadseks seni teada olevaks juhtumiks. Luther olnud väga hea koorijuht, kuid pidudel koori ette lavale ei olevat läinud, andnud vaid kulisside tagant märku laulu alustamiseks.

Peale sõda määras uus võim ametisse rahvamaja juhataja. Esimeseks 1944-46 sai Juuli Olla, kes ka enne sõda oli

olnud aktiivne isetegevuslane. Seejärel juhatasid maja Boris Alas 1946-47, Lilli Kadak 1947-48, Evald Nelke 1948-49.

Rahvamaja juhatajana aastail 1949-1963 töötanud Olga Niinesalu oli Kadrina kultuurielu väsimatu hing, keda mäletatakse tänaseni. Juhitöö kõrval lavastas ta näitemänge ja mängis ka ise, laulis koorides, vedas tol ajal nii tähtsat poliitharidustööd. Vastukaaluks kiriklikule leerile hakati koraldama noorte suvepäevi, rahvasuus tuntud kui "võsaleer".

Olga Niinesalu (23.10.1904-08.03.1991) Alvi Näripäe (11.03.1922-15.10.2000) Ene Kaldamaa (s 26.11.1946)

1963 oli 7 kuud direktoriametis Ott Vaks. 1963-1970 töötas juhatajana Alvi Näripäe, suurepärane karakternäitleja ja laulja. Tema repertuaarist mäletatakse Vilja aariat Lehari operetist "Lõbus Lesk" ja polkovniku lese värvikat monoloogi.

Juhatajate kõrval töötas end meeldejäädvalt Kadrina kultuurilukku mitmeid inimesi, kelle ametinimetused varieerusid instruktorigest metoodikuni ning tööülesanded ulatusid isetegevusringide juhendamiseni kuulutuste maalimiseni. Esimene neist oli aastail 1957-1960 Linda Kasemägi (Suvi). Asta Noormägi oli ametis 1963-1965. Roland Kuusik juhendas ansambleid ja laulis ise aastail 1965-1967. Hilja Unt, kõrgetasemeline muusik, oli ansambli juhendaja ja saatja aastail 1967-1972. 1960-1966 töötas juhataja abiliseks Aino Liinveer ja 1973-1985 Sirje Rindberg. 21.10.1970 asus nüüd juba kultuurimaja direktori tiitlit kandvale ametipostile Ene Kaldamaa, koori- ja ansambli laulu entusiast. 1991. aastal sai maja rahva soovil taas **rahvamaja** nimetuse.

Silvi Lugna (Anton) – Pedagoogilise Instituudi diplomiga koorijuhi – tegutsemisaega langes nii muusikalise kui ka klubilise tegevuse areng aastail 1967-1972.

Ivi Viitmaa (Lehtmets) saabus Kadrinasse tõelise rahvantsuentusiastina, oli selles ametis aastail 1971-1976, kuid on väsimatult tantsurahva eesotsas tänapäevani.

Harald Rahupõld on ameti poolest rahvamajaga seotud olnud mitmel ajaperioodil aastail 1979-1990 ning juhendab näitetruppi tänaseni.

Hilja Unt Harald Rahupõld Silvi Lugna (Anton)

Näitemängud

Kadrinas Hariduse Seltsi näitetrupi poolt seltsile tuluallikaks, rahvale kultuurseks ajaviiteks ja osatäitjatele enda rõõmuks näideldud näitemängude üldarv aastaist 1912 kuni 1939 on vapustavalt suur – teadaolevalt 131. 1930. a valminud majas toodi 9 aasta jooksul lavale dateeritud andmeil 44 lavastust, kuid nende arv peab suurem olema, sest 17 lavastust on dateerimata. Seda fenomeni seletab vaid üksainus sõna – entusiasm. Lavategevusest on meieni säilinud hulk fotosid. Neil näeme hoole ja armastusega kujundatud-kostümeeritud etendusi ja elurõõmust pakatavaid osatäitjaid. Repertuaaris oli nii välis- kui ka oma maa autorite loomingut, oli parajaid pähkleidki „Mikumärdist“ „Kõrboja peremeheni“, „Kroonu onu“, „Õitsev meri“ ja „Kirves ja kuu“ jpt nende vahele. Lavastajatena tegutsesid pedagoogid Paul Pedisson, Valter Riispapp, einelauapidaja Eduard Lammer jt.

Lavastus „Tütred“ 1937.a. Vasakult esimene Eduard Lammer, lavastaja, näitleja ja rahvamaja einelauapidaja ühes isikus. Paremalt esimene (istub) Hilda Luhaveer (13.09.1910-17.10.2003), kes oli ka kõrges eas Kadrina kultuuriajaloo elav entsüklopeedia.

„Sikud kaevul“ lustist ja rõõmust pakatav trupp pärast edukat etendust 04.12.1938

Näiteringi tegevus elavnes taas Olga Niinesalu juhtimise ajal. Ta ise oli andekas karakterite looja. Trupis leidis ka lavastaja andega liikmeid nagu Arvids Mangulis, Ott Vaks (Gow ja Hussond'i „Sügavad juured“) raamatukogu juhataja Vaike Kalind. Kutsuti ka külalislavastajaid. Ben Trui tõi 1957 lavale „Libahundi“. Näitleja August Lääne Rakvere Teatrist oli mitu aastat juhendaja, kelle lavastuste seas olid Tammsaare „Kõrb-
oja peremees“, Vilde „Pisuhänd“ 1966. aastal. Repertuaaris olid ka Liivese „Uusaasta öö“ ja „Robert Suur“, Vaiguri „Soola-
leivapidu“, Talveti „Tiina“ jt.

Kadrina näitelava *grand old lady* oli kahtlemata 1924 trupiga liitunud Salme Umbaed (27.02.1904-10.03.1993) kes osales kõrge eani. Tema amplituud ulatus poisikuttidest vanemmedeni. Ka oli ta võrratu deklamaator.

Salme Umbaed

Roland Rand Aida-Vidri rollis 2003.a

A. H. Tammsaare 90. sünniaastapäeva tähistamiseks peeti tol ajal moes olnud nn kirjanduslik kohus, mille koostas Kadrina pedagoog ja koduuriija Mare Sakk „Tõe ja õiguse“ IV osa põhjal. Hea näitlejameisterlikkusega Lembit Suvi lõi ka estraadiringi, kes esitas kavu pealkirjadega „Mis on armastus“ ja „Ideaalne naine“ jt üle 10 korra. Näitejuhi diplomiga Harald Rahupõld on aegade jooksul lavastanud rea agit- ning luule-
kavu ja näidendeid, nagu poola autori Jerzy Krasicki ühevaa-
tuseline "Pulma-aastapäev", Liivese "Mees kirjus ülikonnas" jt. Kadrina Rahvamaja Asjaarmastajate Teatritrupp – KRATT – tõi 2003 lavale William Saroyani lühitüki "Hei, on siin keegi?!", kandvates rollides noored ja andekad Koidula ning Virgo Mölder. Näidend "Aida-Vidri vaadandus", (autor Enn Mäl-
gand), esitati raamatukogus 26.12.2003, tähistamaks Lauulu-
isa juubeliaasta lõpetamist. Lugu jäädvustati ka videolindile.

Näitering 1952. a. Vasakult: I rida – Valentine Botvin, Jakob Randma, Anette Spirka, Julius Kaarma, Johannes Vaimets. II rida – Olga Niinesalu, Juta Lepiksaar, Agnes Marks, Endel Elhi, Evald Öisma, Elmar Tamm, Mari Astok.

1960, „Sügavad juured“. Vasakult: I rida – Elmar Tamm, Valentine Botvin, Ott Vaks, Evi Pärnamäe, Alfred Vahtre. II rida – Valdeko Niit, Lembit Suvi, Vaike Kalind, Milvi Freiberg.

Laulukoorid

Koorilaulutraditsioon Kadrinas sai alguse juba enne Hariduse Seltsi loomist. Tuntud koorijuhid olid pastor Luther, pedagoogid Elmar Liiv ja Valter Riispapp. Korraldati mitu kohalikku laulupäeva. Näiteks 11.06.1933 oli segakoor korraldajana Kadrinasse kutsunud 17 külaliskoori lähedalt ja kaugelt. Kooli direktor Elmar Kanter juhatas mees- ja segakoori 1950ndail aastail. Seejärel dirigeerisid Elmar Voolaid, Maie Kivita, Mare Jansen.

J. H. Luther

Elmar Liiv

Elmar Kanter

Kaasajal tegutseva **segakoori** sünniaastaks on 1988, loojaks pedagoog Rein Inno. Kooril on olnud edukaid esinemisi kodu- ja välismaal – Soomes, Norras, Ungaris, Krimmis. Koor on osalenud kõigil Virumaa ning üldlaulupidudel. Dirigent Eve Vunk on ka Kadrina kultuurifestivalide (2005. a viies, toimub iga 2 a järel) algataja, kuhu alati kutsutakse ka sõpruskoorid Rootsist, Norrast, Soomest jm. Segakoori rikkalik repertuaar koosneb pea 220 laulust erinevatest ajastutest ja erinevates stiilides, lauldakse inglise, soome, saksa, ladina, itaalia, rootsi ja norra keeles. Traditsioonilised on esinemised paljudes Kadrina kultuurielu ettevõtmistes.

Naiskoor **Katrina** loeb 1988. aastat oma sünniajaks, siis EPT naiskoorina. Lauljaid on olnud 20-42 vanuses 24-75 eluaastat. Lauldud on 21 laulupeol, millest 12 olid vabariiklikud ja 3 rahvusvahelised. Koor on teinud 5 kontsertreisi Rootsimaal ja 1 Soome. On vastu võetud külaliskoori 15 korral, osaletud võistulaulmistel – Sakala keskuses saavutati südikuse preemia, V. Tormise 70. juubelil oldi ainus koor maalt. Naiskoori moto on: *Muusika meid kõiki ühendab, lauluga saab silmad särama. Muusika on viinud kokku meid, lauluga võib liita südameid.*

Dirigendid on olnud Maret Vaadre (1988-92), Peter Ross (1991-94), Eve Vunk (1994-2000), Elene Altmäe (al 2000). Kooriga on esinenud muusikud Margus Laugesaar (akordion), Juta Ross (viul), Kuldar Kudu (kitarr). Saatnud klaveril ja orelil on Merje Vahula, Eve Vunk, Silvi Ugaste, Elene Altmäe.

Kadrina Hariduse Seltsi laulukoor 01.04.1938 kontserdil. I reas keskel Aleksander Krimm, II reas keskel dirigent A. Ranne.

Segakoor 1957. a kodulaval, paremalt 1. (valges pluusis) rahvamaja juhataja Olga Niinesalu.

Kadrina segakoor 2001. a. Esireas vasakult 3. dirigent Eve Vunk.

Naiskoor Katrina Neerutis 2003. a, II reas vasakult 4. dirigent Elene Altmäe.

Ansambli laul

1959. aasta oktoobrikuus asutati meeskoori liikmetest meesansambel. Juhendajaid: Elmar Kanter, Julius Kaarma, Evald Õisma, Maie Kivita, Mare Jansen, Hilja Unt, Juta Roos, Irja Rohtma, Kaljo Viise. Ansambli 15. aastapäeval 01.01.1975 võeti nimeks **Wirro**. 20 aastat lauluga ja lauldes – nii nimetati ansambli 20. aastapäeva tähistamise kontserti 24.11.1979. Kadrina meestelaul kõlas aastate jooksul paljudes Eestmaa paikades ning ka piiri taga. Täie tõsidusega 2 korda nädalas treenitud repertuaar ulatus 170 kõrgetasemelise lauluni.

Esinduslikku ansamblit kutsuti esinema kõikjale, saavutati kõrgeid kohti ülevaatustel. Ansambli 30. aastapäeva aastal 1989 tõdeti küll juba mitme laulumehe kaotust manalateele.

Vasakult: I rida–Einor Pihelgas, Nikolai Nurmeots, Otto Altmäe, Rein Umbaed. II rida–Paavo Laaneleht, Sulev Suurkaev, Juta Roos, Kaljo Aasamets, Valter Veborn.

Naisansambel 1965-67 (vasakult) Ene Õisma (Kaldamaa), Helgi Baženova, Valentina Volmar (Licht), Anne Tambek (Palang), Ira Reinold ja Krista Eller. Juhendaja oli Roland Kuusik.

Juhendaja Asta Noormägi ajal moodustati esimene naisansambel. Hilisemate aastate jooksul oli neid mitu koosseisu, juhendajateks Roland Kuusik, Maie Kivita, Juta Roos, Hilja Unt. 1969. a moodustati noormeeste ansambel. Ka arvu-

kalt eakaid naislauljaid lõi 1970ndate aastate algul ansambli. Vokaalduetina esinesid Aino Mäeots ja Elve Promen. Solistidena mäletatakse Alvi ja Sirje Näripäed, Aino Mäeotsa, Sulev Suurkaevu. Naisansambli laulu taassünd leidis aset 2001. a, juhendajaks Lea Leisson. Tema käe all esineb ka noor solist Kadri Kuusk ning harjutab laste muusikaringi.

Ingrid Rütli folklooriraamatu *Ühte käivad meie hääled II* (regivärsid Kadrina khl-st) ilmumine 2002. a ja selle esitlus Kadrina rahvamajas kutsus ellu folkloorirühma *Kadrina Kadrid*, juhendajaks Kadri Mägi. Arvukad esinemised on viinud saavutuseni – rühmale on omistatud kõrgem kategooria autentse folkloori esitamise alal. Seda tunnistab ekspertkomisjoni (esimees I. Rütel) tunnistus 14.01.2004. Esinetud on Rootsis, Viru Särul, *Baltical* ja paljudes kodustes paikades.

Kadrina Kadrid Viru Särul 2003. a. Esireas paremalt 2. juhendaja Kadri Mägi.

Rahvatants

Sarnaselt muude taidlusaladega tegeldi rahvamaja algusaastatel ka rahvatantsuga. 1950/60ndail aastail juhendas Linda Kasemägi (Suvi). Lisaks eesti tantsudele – *Kivikasukas*, *Eideratas*, *Viru valss jt* – tuli neil aastail selgeks õppida ka vennasrahvaste tantse, nagu *Moldaveneska*, *Ungari tants*, *Hopak jt*. Esineti mitmel pool rajooni laulupäevadel, millest osa toimus ka Neerutis Sadulamäel. 1960ndate aastate keskel oli rahva-

tantsujuhiks Heili Streimann. Esineti temaatilistel õhtutel ja koos estraadikavadega. 1960ndate aastate lõpus juhendas Hilja Unt. Tuntud rahvatantsude kõrval esineti ka tema arvukate omaloominguliste seadetega. 1971 tuli tantsujuhiks Ivi Viitma (Lehtmets), kelle diplomietendus Kadrina laval sai kõrge hinnangu. Ta on jäänud tänaseni juhendama sega- ja naisrühma. Aegade jooksul on edukaid esinemisi nii kodu kui ka välismaal olnud lugematult palju. 1980. a langes 4 tantsupaarile koos juhendajaga au esineda Moskva Olümpiamängude avakontserdil. Tol ajal oli see kõrge tunnustus. Segarahvatantsurühma praegune koosseis tegutseb 1989. aastast. 2004. a saavutati I kategooria. Esinetud on rahvatantsupidudel, Viru Särudel, *Baltical*, Norras, Rootsis, Soomes ja muidugi kohalikel ning kodumaakonna üritustel.

Naisrahhvatantsurühma moodustasid entusiastid 2001. a. Rühma tuumikuks on Kadrina Keskkooli pedagoogid. On tantsitud vabariiklikul rahvatantsupeol, õpetajate tantsufestivalidel, folkloorifestivalidel *Baltica* ja Viru Säru. Oodatud esi-nejad ollakse ka oma kooli üritustel.

Eakad rahvatantsijad moodustasid 1988. a rühma *Võokudujad*. Juhendas Linda Suvi, seejärel Mare Umbaed ja nüüd pikka aega Aino Orgmets. On tehtud mitu kontsertreisi Soome. Sageli esinetakse üritustel Lääne- ja Ida-Virumaal. Sõprusdemed on Eesti Seltsidega Narvas ja Riias.

Rahvatantsurühm 27.03.1938, ees juhendaja pedagoog Veera Riispapp (Kuriks), viulil saatis Johannes Piiskoppel.

Segarahvatantsurühm pärast juhendaja diplomietendust 1971. Ivi Viitma (Lehtmets) esireas keskel.

Kadrina naisrahhvatantsurühm. II reas paremalt 5. juhendaja Ivi Lehtmets, 6. klaverisaatja Merike Trepp.

Ivi Lehtmetsa juhendatav segarahvatantsurühm 2004. a.

Vöökudujad koos saateansambli meestega 2003. a.
Juhaendaja Aino Orgmets esireas keskel.

Instrumentaalmuusika

Instrumentaalmuusika arenes koos teiste taidlusaladega, sest saatemuusikat vajati nii jalakeerutusteks kui ka esinemisteks. Tuntumad pillimehed 1930ndail olid Johannes Piiskoppel ja Herbert Prual. 1950ndail aastail sai tuntuks kammerorkester Elmar Kanteri juhtimisel. Esineda õnnestus isegi Moskvas.

1950ndail aastail tegi tavaliselt tantsupidudel muusikat akordionimängija. 1960ndate keskel tehti esimesed sammud tantsumuusikaansambli loomisel Asta Noormägi, seejärel Roland Kuusiku juhendamisel. Järgnev ansambel kandis nime *Rütmikud*, seejärel *Õpipoisid*. Tuntumad mängijad olid Väino Aasa, Ülo Mägi, Mati Tuul, Olev Suurkaev, Paavo Laaneleht, Enno Kalamäe, Ain Faermann, Rein Roos, Priit Raik, Kulno ja Kalvi Voolaid, Jüri Leinsalu. Nii mõnestki sai hiljem elukutseline muusik. Solistidena laulsid Kalle Reinold, Mare Kalda, Sirje Närpäe, Rein Roos jt. Nime *Habe* kandev kollektiiv, mille eestvedajaks oli Jüri Leinsalu, põhiliikmeteks Ain Faermann, Tiit Tammemägi, Valdo Vettik, Guno Kaleva, mängis tantsuks nii Kadrina rahvale kui ka kontsertreisidel Tõnu Aava ja Sulev Nõmmiku kavades mitmes paigas Eestimaal. *Habeme* solistidena esinesid Marve Sootalu (Hüüs) ja Tiina Bergmann, Harald Rahupõld. Laulsid ka pillimehed ise. Selle tantsuorkestri esinemine oli alati hoogne, lõbus ja rahvalik. Populaarsust kogus 1990ndail aastail kolme mehe *band* – Valter Floren, Enno Kalamäe, Harald Rahupõld.

1930ndail aastail edukas tantsuorkester. Vasakult esimene Herbert Prual, trummide taga Johannes Piiskoppel.

Kapell. Vasakult: I rida – Merike Trepp, Juta Vahula, Aili Purk, Hillar Naaris. II rida – Margus Laugesaar (juhendaja), Andres Aps.

Kapell loodi 1998. a, juhendajaks Kadrina Kunstidekooli akordioniõpetaja Margus Laugesaar. Esinemisi on olnud palju: Ida- ja Lääne-Virumaal – Avinurmes, Tudus, Viru Särul, *Baltical* jm. Kontsertreise on tehtud Soome. Sageli esinetakse koos *Vöökudujatega* külaskäikudel pensionäride klubidesse ja kindlasti kohalikel üritustel.

Rahvamaja puhkpilliorkestri dirigentidest tuntuimad on aegade jooksul olnud Elmar Liiv, Johannes Raado, Elmar Voolaid, Evald Õisma, Rein Inno. Kaasaegne pasunakoor hakkas koos käima 1998. a Ago Tindi juhendamisel. Praegu-

seks on moodustatud mittetulundusühing eesmärgiga tõhustada tegevuse majanduslikku külge. Pasunakoori esinemised saadavad reeglina Kadrina pidulikke sündmusi rahvamajas ja koolis, üritustel nii emakeele- kui ka langenute ausamba juures jm. Täiskasvanute kõrval võtavad pasunakoorist osa ka koolinoored. Ülo Mägi – rahvamaja staažikas pillimees – on noorte väsimatu pillimängu juurde tooja ja puhkpillimängijate järelkasvu eest hoolitseja, seda eeskätt oma lastelaste näol. Vaatamata sellele, et puhkpilliorkester aegade jooksul ka tuletõrjeühingu egiidi all tegutsenud on, on ta ikka olnud kogu Kadrina orkester.

Puhkpilliorkester 1970ndail aastail.

Kadrina rahvamaja pasunakoor aastal 2002.

Lõpetuseks

Kadrina rahvamaja on vaieldamatult olnud **rahva maja** kõik oma 75 eksisteerimisaastat. Siia on leidnud tee sadu ja sadu inimesi, kõik osa saama nii andmis- kui ka saamisrõõmust. Maja on olnud paigaks kõigile Kadrina elu keskmatele sündmustele, nii rõõmsatele kui ka kurbadele.

Rahvamaja lõunatiivas, ruumides, kus algselt oli asunud kohalik pank, leidis 20 aastat peavarju Kadrina nõukogude aegne omavalitsusorgan – külanõukogu. Maja teisel korrusel paiknes kuni 1996. aastani raamatukogu. Kuni 1959. aastani elas maja teise korruse tubades ja toeketes terve hulk inimesi. Siis keelustas tuletõrje maja ruumide korteriteks kasutamise kui tuleohtliku nähtuse. 1950-1960ndatel aastatel töötas ühes ruumis Kadrina juuksuritöökoda. 1990ndate algul alustas seal ehitusühistu OTO kontor. Pärast viimase lahkumist asub ruumis loomaarsti kabinet. Endise külanõukogu ruumides on tegutsenud nii nõelravi kabinet kui ka kingsepa töötuba. Kaasajal kasutab seda juba pikemat aega *second hand* pood. Ka MTÜ Neeruti Selts kasutab ühte ruumi.

Rahvamajas on aastakümnete jooksul populaarsed olnud klubilised üritused. 1960ndate II poolel tegutses noorte kohvikklubi *Brigantiin*. 1970-1980ndail aastail oli hinnatud meelelahutuseks perekklubi *Kadri*. Eaka rahva klubi *Kuldne Sügis* korraldab sageli oma koosviibimisi. Majas andsid külaliskutselised teatrid ning muusikakollektiivid.

Isetegevusringide töö rahvamajas hoogustus Eesti taasiseseisvumise järel uue entusiasmiga. Praegu tegutseb majas 15 ringi ligi 200 osavõtjaga. Lisaks tavapärasele tantsu-laulu-näiteringidele tegutsevad veel kunstiring ja laste muusikaring. Kunstiring on tegutsenud 5 aastat, juhendaja kunstipedagoog Sigrít Peets. Ring on aktiivselt tegelnud rahvamaja temaatilise kaunistamisega üritustel ja korraldanud kauneid näitusi.

Hoonet on viie aastakümne jooksul ka paar korda põhjalikumalt remonditud, kuid täie tähelepanuga on asja juurde asutud teise aastatuhande algusaastail. 2000. aastaks, maja 70. sünnipäevaks, toodi sisse veevõrk ja ehitati kaasaja nõuetele vastavad tualettruumid. Varem oli nii kohvikeetmiseks kui ka koristamiseks vaja läinud vesi lihtsalt anumatega kohale veetud/tassitud. Aastail 2003-2004 uuendati $\frac{2}{3}$ katusest. 2005. a saavad põhjaliku remondi saal ja eesruum.